

Optimalisatie groenbeheer gemeente Voorst

september 2006

Optimalisatie groenbeheer gemeente Voorst

Inhoudsopgave:	blz:
Voorwoord	
1.1 Inleiding	1
1.2 Probleemstelling	2
1.3 Randvoorwaarden	3
1.4 Doel notitie	4
1.5 Algemene beleidsuitgangspunten	5
2.0 Visie op structuur en inrichting	6
2.1 Categorieën structuur en inrichting	7
2.1.a ruimtelijke groenstructuur	7
2.1.b centrumgroen	7
2.1.c wijk- en buurtgroen	8
2.1.d overig groen	8
3.0 Visie op beheer en onderhoud	9
3.a intensief onderhoud	9
3.b basis onderhoud	10
3.c extensief onderhoud	11
3.1 Onderhoudsniveaus toegepast op de openbare ruimte	12
4.0 Financiële aspecten van het groenbeheer	13 & 14
4.1 Aanleg nieuw groen	15
4.2 Beheerskosten nieuw groen	15
5.0 Flankerend beleid	16
5.1 Snippergroen	(16 t/m 18)

5.1.a	Beoordelingscriteria snippergroen	17
5.1.b	Verkoop of verhuur van snippergroen is uitgesloten	17
5.1.c	Werkwijze bij beoordeling	18
5.2	Annexering gemeentegroen	19
5.2.a	Werkwijze bij annexering	19
5.2.b	Voorkomen van annexering	19
5.3	Hondenoverlast	20
5.4	Groenbeheer en chemische middelen	21
5.5	Kapverordening	22
6.0	Beleidsvoorstellen	23

Voorwoord

De gemeente Voorst is een landelijke, dynamische gemeente gelegen in het hart van de stedendriehoek. De gemeente staat voor relatief grote veranderingen in vergelijking met voorgaande decennia. Zo zullen de komende jaren forse aantallen woningen, bedrijventerreinen en overige voorzieningen ontwikkeld worden.

Vorst is een vanuit landschappelijk oogpunt unieke gemeente. De gradiënt tussen de hoog gelegen Veluwe en de lageregelegen IJsselvallei brengt dit met zich mee. Dit verschil in hoogteligging binnen een relatief kleine afstand is terug te vinden in de grote diversiteit aan landschapstypen.

Rondom Twello manifesteert zich een schil van landgoederen die aan de noordzijde overgaat in een grootschalig kommenlandschap; de zuidzijde het meer kleinschalige coulisselandschap, langs de oostkant de oeverwallen en uiterwaarden en westelijk de heide- en broekontginningen.

Binnen deze afwisselende landschappen komen beeldbepalende dorpen en gehuchten voor die allen een eigen identiteit uistralen. Juist deze eigen landschappelijke en cultuurhistorische identiteit is een kwaliteit die ontwikkeld en gekoesterd moet worden; voor nu maar juist ook voor de toekomst.

Deze notitie staat aan de basis om veranderingen in beeld en financiën door te voeren. Tijdens de jaren 70 en 80 zijn grote aantallen woningen gebouwd binnen de grenzen van de gemeente Voorst. De woningen zijn veelal gebouwd in uitlegwijken; in het weiland. De aankleding vond plaats door aanplant van bomen en veel siergroen dat intensief onderhoud vergt. Op veel plaatsen is dit siergroen versleten en vertoont achterstallig onderhoud.

Vervanging van dergelijke arbeidsintensieve sierbeplantingen door gras of berm met hierop handhaving van de bestaande bomen en waar nodig aanplant van hagen levert veelal een fraaier beeld op, maar ook een besparing op de beheerkosten. Hiermee snijdt het mes aan twee kanten.

De gemeente Voorst wil graag worden gezien als het landschappelijke fraaie, herkenbare groene hart van de Stedendriehoek; voor nu en voor de toekomst

Bovenstaand uitgangspunt kan worden verwezenlijkt door ontwikkeling en herwaardering van de openbare groene ruimte. Meer toepassen van beplantingen die herkenbaar zijn voor de landelijke gemeente Voorst en minder toepassen van beplantingen die juist voorkomen in stedelijke gebieden.

1.1 Inleiding

De optimalisatie groenbeheer gemeente Voorst beschrijft de huidige en gewenste situatie van het openbare groen in de gemeente Voorst. In deze visie wordt de basis gelegd voor de gewenste afstemming van het groenbeleid in de gemeente Voorst. Met deze visie voor ogen worden beheers- en renovatievoorstellen gedaan voor de korte en middellange termijn.

De huidige situatie zal per dorp of kern worden geanalyseerd. Hierdoor kan een vergelijk worden gemaakt tussen de huidige situatie en de visie en worden voorstellen gedaan voor herinrichting, afstoten of een andere, veelal meer doelmatige vormen van beheer. De beheersvisie is niet alleen gericht op kosten van beheer en onderhoud, maar juist ook naar ruimtelijke en voor Voorst herkenbare kwaliteit, een onderwerp dat hoog op de gemeentelijke agenda staat.

Herkenbaar Voorst (muziektent Voorst)

1.2 Probleemstelling

Ondanks de energie die de laatste decennia is gestoken in het beheer van het openbaar groen in de gemeente Voorst voldoen de resultaten thans niet meer aan de eisen zoals burgers en bestuur deze stellen.

Binnen de gemeente Voorst wordt bijna al het groen beheerd op eenzelfde, intensieve beheermethode en is veel groen van hetzelfde en vaak gebiedsvreemd. Tevens wordt er veel "getuinierd" in de openbare ruimte. Gezien de bezuinigingen op groen die nu uitgevoerd moeten worden is het een vereiste om veranderingen aan te brengen in beelden en kosten.

In het kort gaat het om de volgende stellingen:

- veel intensief te beheren "duur" groen;
- veel "versleten" 70/80 er jaren groen;
- veel van hetzelfde groen;
- veelal geen helder onderscheid tussen de particuliere en openbare ruimte;
- relatief hoge onderhoudskosten voor groen;
- veel "stedelijk" groen in dorpse omgevingen;
- relatief veel klachten op groenbeheer.

1.3 *Randvoorwaarden*

Tijdens de beraadslagingen die onlangs hebben plaatsvonden (27 juni 2005) heeft de raad ombuigings- en bezuinigingsvoorstellen en prioriteiten vastgesteld. Voor het beheer van het openbaar groen zijn een tweetal bezuinigingen vastgesteld.

Ombuiging- en bezuiniging:

- € 12.300,-- te verkrijgen uit een andere wijze van groenonderhoud,
- € 12.500,-- 2006 oplopend tot € 50.000,-- in 2009 toekomst OGV buitendienst; het betreft hier omvorming of bijstelling van taken, alsmede voldoen aan een voor de dienst zo optimale efficiency aangaande het regulier groenbeheer.

Om deze bezuinigingen te kunnen realiseren zijn middelen nodig. Hiervoor is onder nieuwe prioriteiten 2006 exploitatie een bedrag beschikbaar gesteld van € 25.000,-- in 2006 en € 30.000,-- voor de jaren 2007, 2008 en 2009. Het gaat hier om een zogenaamde voorinvestering die het mogelijk maakt om op termijn een flinke bezuiniging door te kunnen voeren op het complete beheer van het groen.

herkenbaar Nijbroek; de Bongerd

1.4 Doel van de notitie

Deze beleidsnotitie en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma heeft tot doel een voor de gemeentelijke organisatie en gebruikers gedragen, adequate en financieel verantwoorde wijze van groenbeheer, waarbij de oplossingen die behoren bij de probleemstellingen onder 1.2 bepalend zijn voor toekomstig beleid.

De algemene doelstelling van deze notitie luidt dan ook in het kort: "grip op groen"; weten wat er gebeurt binnen de openbare groene ruimte, hanteerbaar voor de gemeentebestuurder, de inwoners, de groenbeheerder alsook de bediener van de klachtenlijn.

In 2003 is er planmatig een klachtensysteem geïntroduceerd. Analyses van deze klachten meedenklijn leert ons dat er in de jaren 2003 en 2004 over groenbeheer relatief veel geklaagd en gevraagd wordt door burgers. Een vergelijking met voorgaande jaren is niet te maken omdat gegevens hierover ontbreken.

Door de openbare ruimte te verdelen in te onderscheiden eenheden met een eigen identiteit kan hierop het juiste beheer worden afgestemd. Dit beheer zal een intensief, normaal of extensief karakter hebben. Door dit op een beheerkaart aan te geven en hierop duidelijk de onderhoudsmechanismen weer te geven kan helder worden gecommuniceerd met bewoners over het te voeren groenbeheer. Daarnaast kan bij een gedifferentieerd groenbeheer door het bestuur op hoofdlijnen (bij) sturing worden gegeven aan het te voeren beheer, inclusief de consequenties hiervan, iets wat nu niet mogelijk is.

versleten en veel van hetzelfde groen

1.5 Algemene beleidsuitgangspunten:

Hieronder zijn in het kort de algemene beleidsuitgangspunten weergegeven om de groene ruimte optimaal te kunnen beheren:

- *Geïntegreerde en klantgerichte aanpak*; gericht op het beheer van de openbare ruimte zoveel mogelijk door een geïntegreerde aanpak. Vanuit verschillende beleidsterreinen (groen, wegen, riolering, gebouwen etc.) moet onderlinge afstemming plaatsvinden op het gebruik van deze openbare ruimte.
- *Technisch*; gericht op doelmatige en doelgerichte instandhouding van de voorzieningen volgens (vak) – technische eisen.
- *Ruimtelijk functioneel*; gericht op de gewenste structuur- en inrichting, beeld, gebruik e.d.
- *Financieel*; het beheer is gericht op het principe van een zo voor de gemeente Voorst aanvaardbaar mogelijke beheerkosten tegen een zo hoog mogelijk rendement.
- *Milieuvriendelijk*; gericht op tegengaan van schadelijke effecten op het milieu en bevorderen van een milieuvriendelijk beheer, evenals onderhoud en beheer gericht op het tegengaan van verpaupering van de openbare ruimte;
- *Cultuurhistorie en ecologie*; gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten.

Bovenstaande beleidsuitgangspunten kunnen in het vakgebied groen verder gedefinieerd worden. Het gaat hierbij om:

1. Uitgangspunten vaststellen ten aanzien van de gewenste structuur en inrichting van het groen, waarin een duidelijk accent ligt op de ruimtelijke, functionele en visuele aspecten.
2. Uitgangspunten vaststellen ten aanzien van beheer en onderhoud van groen, waarin het gaat om de gewenste beheermaatregelen.

Een juiste afstemming tussen structuur en inrichting enerzijds en beheer en onderhoud anderzijds vormt een voortdurende drijfveer voor de groene sector, zowel in beleidsmatig opzicht als in de dagelijkse praktijk van uitvoering.

2.0 Visie op structuur en inrichting

Voorst is uniek gelegen tussen de hooggelegen stuwwal van de Veluwe en de veel lageregelegen vallei van de IJssel. In de gemeente Voorst is de landschappelijke ligging van het landschap van bepalende invloed geweest op het ontstaan van de diverse dorpen en gehuchten. Dit fenomeen is lang niet overal meer tastbaar aanwezig.

Bij nieuwe of (her) inrichtingen van de openbare ruimte zijn de kenmerken van het omringende landschap bepalend voor de inrichting van openbare ruimte binnen het dorpse landschap. Hierdoor ontstaat er een fraaie, logische en cultuurhistorisch waardevolle overgang van landschap naar dorp en vervolgens dorpshart. Deze wijze van structuur levert een eenvoudig beeld alsook een goedkoper en duurzamer beheer op waarmee het mes aan twee kanten snijdt; een beeldbepalend dorpslandschap en een kostenbesparing op beheer en onderhoud.

Nieuw aan te leggen alsook te renoveren groen zal eenvoudig van karakter zijn. De vaak versleten en arbeidsintensieve beplantingen uit de jaren 70- en 80 er jaren zijn vervangen door arbeidsextensieve, maar beeldbepalende beplantingen. Er worden veel minder soorten toegepast en er is een duidelijke grens tussen particulier en openbaar groen waardoor er geen gemeentelijk groen illegaal in gebruik wordt genomen.

Landschappelijke elementen zoals deze voorkwamen of komen zijn bepalend voor de (toekomstige) aankleding van de openbare ruimte. Het gebruik van lijnvormige elementen zoals hagen als afscheiding tussen openbaar en privé, beeldbepalende bomen op markante plekken en veelvuldige toepassing van gazons of gras zijn uitgangspunten bij herinrichting en nieuwaanleg. Het gebruik van arbeidsextensieve beplantingen en versturende groenelementen wordt niet meer toegepast.

Bij nieuw te ontwikkelen (woning) bouwlocaties mag alleen structureel groen onderdeel uitmaken van het stedenbouwkundige ontwerp.

Beeldbepalende bomen achter 't Holthuis.

2.1 Categorieën structuur en inrichting

Zoals in de probleemstelling is beschreven wordt het huidige groenbeheer omschreven als eenzijdig en veel van hetzelfde. Daarnaast zijn de beheerkosten relatief hoog omdat relatief grote delen arbeidsintensief van karakter zijn. Om hierin verandering te brengen wordt voorgesteld om over te gaan op een gedifferentieerd groenbeheer. In dit gedifferentieerde beheer is het van belang om ruimtelijke eenheden te onderscheiden.

Deze eenheden hebben een eigen identiteit, juist deze eigenheid is bepalend voor het uit te voeren beheer. Dit gedifferentieerde beheer heeft alleen te maken met de uitvoering van het beheer op groenvoorzieningen.

2.1.a Ruimtelijke groenstructuur

De ruimtelijke groenstructuur kan worden gezien als het groene raamwerk van het landschap, dorp of wijk. Het groen dat onderdeel uitmaakt van de ruimtelijke groenstructuur maakt onderdeel uit van het landschap en de overgangen naar bebouwd gebied en is ontworpen met een duidelijke ecologische, landschappelijke of stedenbouwkundige visie. Naast een leefgebied voor flora- en fauna vormt dit onderdeel van de openbare ruimte een mogelijkheid om te vertoeven en te recreëren door de aanwezigheid van wandel- en fietspaden.

Belangrijke onderdelen van deze structurele groenstructuur zijn vooral doorgaande en verbindende wegen met cultuurhistorisch waardevolle en monumentale bomen; grotere tuinen, parken en bossen; doorgaande watergangen en groenstructuren met een ecologische functie; grotere doorgaande groenstructuren binnen de bebouwde kom; landschappelijke structuren; landgoederen en buitenplaatsen; wegen met brede bermen met of zonder bomen; langgerekte landschappelijke beplantingen en cultuurhistorisch waardevolle (groen) elementen; groen nabij wandelvoorzieningen; bosschages; monumentale bomen; groensingels en houtwallen.

Onder dit structurele groen valt ook voormalig landschappelijk groen dat door bouwkundige activiteiten onderdeel is geworden van een dorp of wijk.

2.1.b Centrumgroen

Dit groen maakt onderdeel uit van een gebouw of centrum van een dorp of wijk. Het is veelal ontworpen vanuit een stedenbouwkundige doelstelling, het groen is ondergeschikt aan de bebouwde omgeving. Het gaat hierbij vaak om functioneel en visueel groen.

Voorbeelden van groenvoorzieningen die onderdeel uitmaken van het centrumgroen is het groen in dorpscentra's; de groene ruimte om scholen, sportterreinen en andere voorzieningen. Deze voorzieningen zijn door de hoge gebruiksintensiteit aan slijtage onderhevig.

2.1.c Wijk- en buurtgroen

Onder wijk- en buurtgroen vallen grotere en kleinere stukken groen met een duidelijke veelal stedenbouwkundige functie die erop gericht is kwaliteit te leveren binnen de openbare ruimte alsook een meerwaarde te leveren voor de woningen in het straatbeeld. In de openbare ruimte gaat het om structuur, aankleding en eenheid te brengen aan wegen, woonerven, fietspaden en parkeer voorzieningen.

2.1.d Overig groen

Onder overige groenvoorzieningen vallen in principe alle groenvoorzieningen die geen deel uitmaken van de overige benoemde categorieën. Het groen is niet direct ontworpen met een bepaald doel en vanuit een duidelijke visie. Het zijn veelal overhoekjes die zijn ontstaan na de verkaveling van een woonwijk. De betreffende stukken voldoen wel aan de wensen van de gebruikers en bewoners. Het gaat hier om groen dat vaak (zeer) kleinschalig van omvang is en functioneert als bescherming, aankleding en beschutting van de (in)directe woonomgeving.

Wanneer dit type groen geen duidelijke functie of ruimtelijke meerwaarde heeft, spreken we van snippergroen.

ruimtelijke groenstructuur

wijk- en buurtgroen

centrumgroen

Overig groen

3.0 Visie op beheer- en onderhoud

Al het aanwezige openbare groen binnen de bebouwde kommen van de gemeente Voorst is weergegeven in het beheersprogramma DG DIALOG.

Hierin worden alle onderdelen van het groen met bijbehorende onderhoudsmaatregelen beschreven.

Nu wordt al het groen in de gemeente Voorst onderhouden volgens één onderhoudsregime. Na vaststelling van deze notitie wordt het groen beheerd volgens een 3-tal te onderscheiden beheerstypen: intensief, basis en extensief onderhoud. Zwerfvuilbeheer wordt niet onderscheiden in beheertypen; (zwerf) vuil wordt zoveel als mogelijk opgeruimd en in principe nergens binnen de openbare ruimte getolereerd. Opruimen van vuil maakt onderdeel uit van de bestaande "schoffelrondes".

Middels landelijke wetgeving is bepaald dat aanwezige flora en fauna niet mogen worden verstoord door beheer van de openbare ruimte. Dit betekent dat (snoei) onderhoud niet in bepaalde perioden van het jaar kan worden uitgevoerd. Voorst conformeert zich aan deze wetgeving; het beheer wordt hiervoor aangepast.

Intensief onderhoud wordt nagestreefd op plaatsen die druk worden bezocht. De locatie moet er te allen tijde netjes en verzorgd uitzien. Voorbeelden van locaties zijn: rondom openbare (school)gebouwen; dorpscentra of kernen; nabij kerken; entrees; begraafplaatsen; markante punten en herdenkingsplaatsen.

- 8 * per jaar schoffelen en uitharken
- 26 * per jaar gazon maaien
- 1 * per 3 jaar bomen snoeien
- 2 * per jaar onkruidbestrijding op verhardingen (indien nodig)
- wekelijks zwerfvuil verwijderen
- 2 * per jaar haag snoeien inclusief 8 * per jaar schoffelen en uitharken haagvoet

Lugtmeijerplantsoen Voorst; intensief onderhoud

Basis onderhoud is het onderhoud dat thans op het merendeel van het groen plaatsvindt. Dit onderhoud is vooral bedoeld in directe en indirecte woonomgevingen. Maar ook de hoofdontsluitingen behoeven basis onderhoud. Dit beheertype komt in de toekomst het meest voor.

Ter indicatie:

- 6 * per jaar heestervakken schoffelen en uitharken
- 26 * per jaar gazon maaien
- 1 * per 3 tot 7 jaar bomen snoeien
- 1 * per jaar onkruidbestrijding op verhardingen (indien nodig)
- 3 tot 4 * per jaar zwerfvuil verwijderen
- 2 * per jaar haag snoeien inclusief 6 * per jaar schoffelen en uitharken haagvoet

Dillestraat Voorst; wijk- en buurtgroen, basis onderhoud

Extensief onderhoud is meer het begeleiden van beplantingen. Ingrijpen is nodig bij stevig uitgroeien van de beplanting. Voorbeelden van dergelijke beplantingen zijn het groen rondom sportterreinen; de dorpsranden; grotere groenstroken ter camoufla-ge enz. Het onderhoudsregime wordt aangepast aan de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden.

Ter indicatie:

- 6 * per jaar heestervakken uitmaaien
- 6 tot 26 * per jaar gazon maaien en afvoeren
- 1 * per 7 tot 10 jaar bomen snoeien
- 1 * per jaar onkruidbestrijding op verharding (indien nodig)
- 2 * per jaar zwerfvuil verwijderen (indien nodig)
- 1 * per jaar haag snoeien en 2 * maaien haagvoet
- bosplantsoen 1 * per 7 jaar dunnen en afzetten

Dorpsranden; extensief onderhoud

3.1 Onderhoudsniveaus toegepast op de openbare ruimte

Ruimtelijke groenstructuur

Groen in de ruimtelijke groenstructuur met een representatief karakter moet intensief of normaal onderhouden worden, terwijl in of nabij een landelijke omgeving een meer natuurlijke ontwikkeling met een extensief beheer kan plaatsvinden. Instandhouding van de groenvoorzieningen die deel uitmaken van deze groenstructuur krijgt hoge prioriteit. Afhankelijk van de plaats en de omgeving zal het inrichtingskarakter kunnen variëren van een natuurlijk beeld nabij of in het landschap tot een gecultiveerd uiterlijk bij groenvoorzieningen met een hoge representatieve functie.

Centrumgroen

Het centrumgroen heeft altijd een hoge representatieve functie gepaard gaand met een relatief hoge gebruiksintensiteit. Deze groenvoorzieningen maken veelal deel uit van een (dorps)centrum of openbaar gebouw. In de centrumomgeving vindt een intensief beheer plaats.

wijk- en buurtgroen

In het wijk- en buurtgroen echter wordt meest het normale beheer uitgevoerd. Plaatselijk kan, indien de situatie zich ervoor leent, extensivering van buurtgroen plaatsvinden, gericht op een meer natuurlijke ontwikkeling van groen.

Overig groen

Het overig groen heeft een functie in de woonomgeving. Toch is de functie van dit type groen het minst duidelijk. Het beheer is veelal normaal van karakter. In een aantal situaties kunnen zich mogelijkheden voordoen om over te gaan naar een extensief beheer.

In onderstaand overzicht is schematisch een vertaling weergegeven van de categorieën structuur en inrichting toegepast op de drie onderhoudsniveaus die gehanteerd gaan worden in de gemeente Voorst. In [bijlage 1](#) wordt per kern de groenstructuur, het beheer en de toekomstige renovaties weergegeven op kaart.

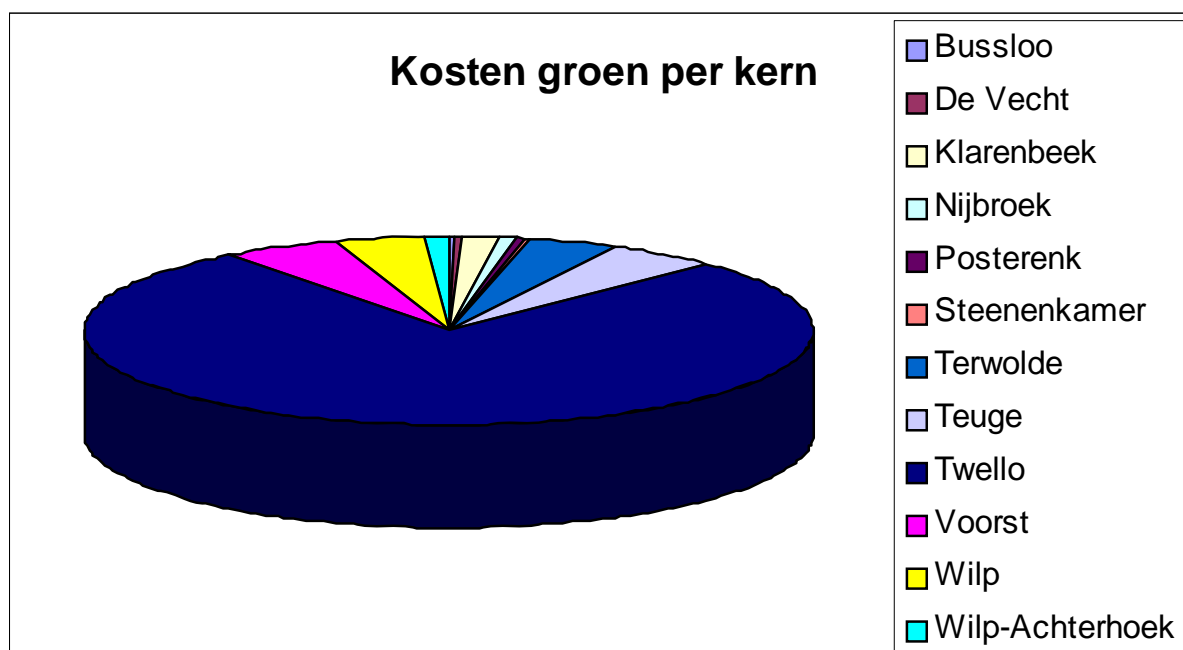
Intensief onderhoud	Basis onderhoud	Extensief onderhoud
Ruimtelijke Hoofdstructuur	Ruimtelijke Hoofdstructuur	Ruimtelijke Hoofdstructuur
Centrumgroen	wijk- en buurtgroen	buurtgroen
	Overig groen	overig groen

schematische vertaling van beheercategorieën naar onderhoudsniveaus

4.0 Financiële aspecten groenbeheer

Openbaar groen aanleggen is één, onderhouden is zeker twee. Beheer en onderhoud van openbaar groen is een jaarlijks terugkerend proces. In de jaarlijks aan het gemeentebestuur voor te leggen werkplan wordt aangegeven op welke wijze invulling gegeven wordt aan de bezuinigingsopgave voor de komende jaren. In bijlage 2 is een globale planning van de omvorming voor de komende jaren weergegeven.

Hieronder wordt een indicatie gegeven over de beheerkosten van groen verdeeld over de voorster dorpen.

beheerkostenoverzicht over de kernen(*)

(*) Onder dorpsgroen wordt hier verstaan, al het openbare groen dat aanwezig is binnen de diverse bebouwde kommen. Dit dorpsgroen kan bestaan uit bomenrijen, hagen, gazons, heesters, singels, bodembedekkers, en overige beplantingen. Ook bloembakken, wisselperken en vaste planten horen beheersmatig onder dorpsgroen. Over landschapsgroen wordt hier niet gesproken.

Zoals in hoofdstuk 1.3 reeds is beschreven heeft de raad voor het eerst in 2006 ombuigings- en bezuinigingsvoorstellen en prioriteiten vastgesteld die van invloed zijn op de Voorster openbare ruimte.

Het gaat hierbij om de volgende ombuigings- en bezuinigingsvoorstellen:

- € 12.300,-- andere wijze van onderhoud objecten met groenelementen;
- € 12.500,-- 2006 oplopend tot €50.000,-- in 2009 toekomst OGV buitendienst, omvorming taken en efficiency.

Om deze bezuinigingen te kunnen realiseren zijn middelen nodig. Hiervoor is onder nieuwe prioriteiten 2006 exploitatie een bedrag beschikbaar gesteld van €25.000,-- in 2006 en €30.000,-- voor de jaren 2007/2008 en 2009.

Dit betekent dat er in 2009 een bezuiniging gerealiseerd moet zijn van ongeveer 10% van het totale onderhoudsbudget op groen. Zoals eerder aangegeven moet deze bezuiniging o.a. worden gevonden in een ander groenbeheer.

Hieronder wordt indicatief weergegeven hoe een ombuiging van beheergroepen een bezuiniging op het beheer kan opleveren. Vermindering van het areaal sierheesters middels omvorming naar gazons levert een besparing op van al gauw een euro per m².

kosten per beheergroep

opgaande sierheesters 0 t/m 3 jaar	€ 1,48/m ²
opgaande sierheesters 4 jaar en ouder	€ 1,04/m ²
Haag	€ 1,21/m ¹
Blokhaag	€ 1,25/m ²
Bodembedekkende sierheesters 0 t/m 3 jaar	€ 1,25/m ²
gemengde sierheesters 0 t/m 3 jaar opgaand	€ 1,11/m ²
gemengde sierheesters 4 jaar en ouder opgaand	€ 2,73/m ²
gazons	€ 0,17/m ²
ruw gras	€ 0,09/m ²

Indicatie beheerkosten per beheergroep

4.1 Aanleg nieuw groen

De komende jaren worden er voor Voorster begrippen veel woningen gebouwd. Bestaand en waardevol groen zal zoveel mogelijk worden geïntegreerd in nieuw te bouwen wijken. Dit groen heeft veelal een landschappelijk en cultuurhistorisch karakter. Juist de overgangen van het bebouwde gebied met het landschap wordt door handhaving en uitbreiding van dit bestaande groen geaccentueerd.

Daarnaast zal het vaak voorkomen dat er nieuw groen wordt aangelegd. Vooraf zal dit groen moeten worden beoordeeld vanuit de uitgangspunten zoals verwoord in deze visie. Het is van belang om naast deze uitgangspunten ook de beheerskosten inzichtelijk te maken. Uitgangspunt is dat beheer van dit nieuwe groen de eerste twee jaar onderdeel vormt van de uitbreiding en dat de kosten onderdeel uitmaken van de uitbreiding. Na twee jaar worden de beheerskosten opgenomen in de reguliere beheersbegroting.

Integratie van bestaand groen in nieuwe wijken

4.2 Beheerskosten nieuw groen

Nu komt het nog te vaak voor dat er bij inbreiding of tot stand komen van een nieuwe wijk eenzijdig een afweging wordt gemaakt op vormgeving en stedenbouw. Hiermee kan het voorkomen dat bij de overdracht van werken blijkt dat de beheerskosten onevenredig hoog zijn ten opzichte van het overige groenbeheer. Om dit te voorkomen moet vooraf inzichtelijk gemaakt worden wat de te verwachten beheerskosten zijn voor de gemeente. De vastgestelde randvoorwaarden moeten onderdeel uitmaken van de stedenbouwkundige randvoorwaarden die een ontwikkelaar meekrijgt bij de planvorming voor de openbare ruimte.

5.0 Flankerend beleid

Tot nu toe is het algemene groenbeleid neergezet. Dit beleid vormt mede de basis om flankerend beleid uit te kunnen voeren. Dit flankerende beleid komt veelal voor in de openbare, groene ruimte en heeft hiermee veel raakvlakken. Hieronder komen de belangrijkste flankerende beleidszaken aan bod die tot nu toe binnen de gemeente Voorst niet of nauwelijks eerder expliciet beschreven zijn, maar vaak wel aan de orde komen.

5.1 Snippergroen

Verreweg het grootste deel van de openbare ruimte is aangelegd met een doel. Voor openbaar groen geldt veelal dat het onderdeel uitmaakt van de stedenbouwkundige structuur van de openbare ruimte, verfraaiing of camouflage van gebouwen, landschappelijke inpassing van wegen of verbetering van ecologische waarden. Daarnaast wordt binnen het openbaar groen ruimte gezocht voor recreatieve voorzieningen en plaatsing van speeltoestellen.

In enkele gevallen komt het voor dat groen geen direct aanwijsbare functie of meerwaarde vormt binnen de openbare ruimte. Het gaat hierbij veelal om kleine stukjes groen, vaak gelegen op zgn. "overhoeken".

Jaarlijks krijgt de afdeling Vastgoed en Belastingen een aantal verzoeken van bewoners om een stuk(je) openbaar groen in gebruik te mogen nemen of in eigendom te verkrijgen. Het gaat hierbij niet alleen om het onder 5.1 beschreven snippergroen, maar ook om grotere stukken.

Nu worden al deze aanvragen op ad. hoc basis afgewogen en wordt er een voorstel gemaakt, zonder duidelijk vooraf vastgestelde richtlijnen en voorwaarden. Vervolgens wordt er beslist door het college van burgemeester en wethouders of er wordt verkocht of verhuurd of niet.

In het verleden zijn er stukjes openbare ruimte verkocht waarvan achteraf blijkt dat door deze verkoop situaties zijn ontstaan die afbreuk doen aan de kwaliteit van de openbare ruimte. Door steeds verdere aanpassing en vervolgens vereenvoudiging van bouwvoorschriften in het algemeen, komt het voor dat er ongewenste situaties ontstaan die niet meer terug zijn te draaien.

Daarnaast wordt er steeds meer beslag op de openbare ruimte gelegd door plaatsing van speeltoestellen, honden(uitlaat) plaatsen, opvang door toename van parkeerdruk en de toenemende vraag naar recreatieve voorzieningen.

De algemene conclusie voor de toekomst, met een blik naar het verleden leert ons dat de gemeente terughoudend moet zijn met verkoop of verhuur van onderdelen van de openbare ruimte.

Wanneer van dit algemene beleidsuitgangspunt wordt afgeweken, en grote delen van de openbare ruimte worden verkocht, dan zal er een verschraling van de kwaliteit van de openbare ruimte ontstaan.

In gevallen waarbij toch verkoop of verhuur mogelijk is, is het vereist om duidelijk en transparant te communiceren met inwoners van de gemeente Voorst. Om dit te kunnen is het goed om duidelijke richtlijnen vast te stellen.

Onder 5.1.a & 5.1.b zijn deze criteria weergegeven. Deze criteria kunnen als beleidslijn "verkoop & verhuur" snippergroen worden aangehaald en dienen door de raadscommissie te worden vastgesteld.

5.1.a Beoordelingscriteria snippergroen:

- snippergroen is altijd gelegen buiten de ruimtelijke groenstructuur en buiten het centrum, wijk en buurtgroen zoals weergegeven op de Groenstructuurkaart (bijlage 1);
- de aanvrager moet het verzoek tot verkoop of verhuur schriftelijk aan het college van burgemeester en wethouders richten;
- het groen maakt geen onderdeel uit van de stedenbouwkundige structuur;
- de groenstrook grenst direct aan eigendom/gehuurde van de aanvrager;
- ongewenste erfafscheidingen, zoals schuttingen of andere omheiningen worden voorkomen;
- verkoop/verhuur moet passen binnen het geldende bestemmingsplan. Zo niet dan wordt er niet verkocht of verhuurd;
- door het afstoten van snippergroen er geen snippergroen overblijft of ontstaat;
- voorkomen wordt dat sociaal onveilige locaties ontstaan;
- voorkomen wordt dat verkeersonveilige situaties ontstaan;
- aanwezige bomen dienen gehandhaafd te blijven, kappen is alleen mogelijk na verlening van een kapvergunning door de gemeente;
- er geen nutsvoorzieningen in de uit te geven grond zijn aangebracht, indien dit wel het geval is, zal over eventuele voorwaarden voor verhuur overleg plaatsvinden met het betreffende nutsbedrijf;
- uitgifte van snippergroen mag geen overlast voor derden met zich meebrengen. In de overeenkomst moeten daartoe bepalingen en voorwaarden worden opgenomen.

5.1.b Verkoop of verhuur van snippergroen is uitgesloten:

- als er een voet- of fietspad ligt tussen de groenstrook en het huisperceel;
- als het onderdeel uitmaakt van een groter geheel aan groenvoorzieningen, bijvoorbeeld een park of overige al dan niet doorgaande groenstrook;
- als het volgens het bestemmingsplan een gebruiksfunctie heeft of krijgt, zoals een speelveldje;
- als toekomstige ontwikkelingen worden belemmerd;
- als het door anderen wordt gebruikt;
- als er kabels of leidingen in het perceel liggen, is alleen huur mogelijk.

5.1.c Werkwijze bij beoordeling

- de eerste stap is een toets of de aanvraag aan de hoofdvoorwaarde voldoet; ligging buiten de ruimtelijke groenstructuur en geen onderdeel uitmaakt van het centrum, wijk of buurtgroen;
- overige beoordelingscriteria onder 5.2.a en 5.2.b geen obstakel opleveren;
- de aanvragers worden benaderd of zij het eens zijn met de bepaalde prijs;
- indien noodzakelijk wordt er navraag gedaan bij nutsbedrijven over het al dan niet aanwezig zijn van kabels en leidingen, indien dit wel het geval is dan de voorwaarden meenemen in de verkoop- of ingebruikgevingsovereenkomst;
- bestemmingsplan nazien op de bestemming van het betreffende stuk groen;
- indien er geen problemen zijn, dan in overleg met de geïnteresseerde een afspraak maken over verdere afhandeling en overdracht via notariële acte;
- indien blijkt dat er na bepaalde afwegingen voldoende argumenten zijn om de betreffende groenstrook niet te (kunnen) verkopen, dan zal de eigenaar hierover binnen 6 weken schriftelijk geïnformeerd worden door het college van burgemeester en wethouders;
- alle overige afhandelingen worden gemandateerd aan de afdeling Vastgoed en Belastingen. Eenmaal per jaar ontvangt het college van B&W een rapportage over de hoeveelheid groen dat verkocht of verhuurd is met het bijbehorende kosten/baten overzicht;
- eerst moet het geannexeerde groen worden beoordeeld hoe hier mee om te gaan, daarna dient het overige snippergroen aangeboden te worden aan eventuele gegadigden.

5.2 Annexering openbaar groen

Naast een legale methode van afstoten of in gebruik geven van groen komt het in de praktijk veelvuldig voor dat er door bewoners op grote schaal annexering plaatsvindt van gemeentegroen. Deze annexering komt voor in de gehele gemeente Voorst, ook in het buitengebied.

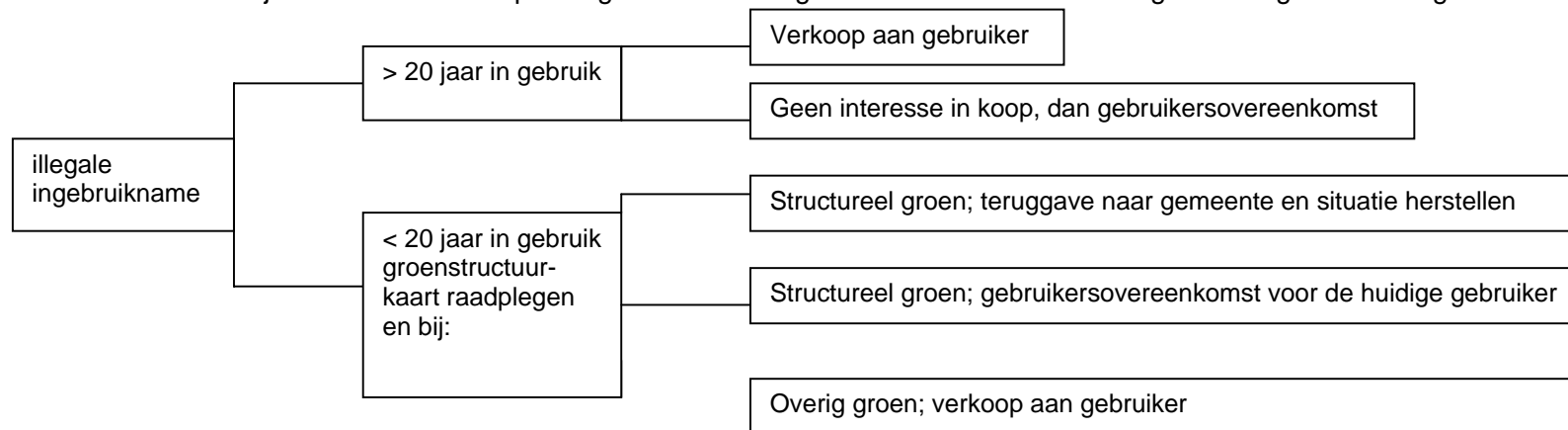
De werkwijze hieromtrent is sluimerend en blijkt vaak pas na een aantal jaren als er vreemde perceelsgrenzen tevoorschijn komen bij het beheren van de veelal grote groenstroken. Na vele jaren van annexering is terugvordering een moeizaam proces. Om het exacte aantal en ligging van de betreffende locaties en de “gebruikers” te traceren heeft afdeling Vastgoed en Belastingen een onderzoek verricht. De locaties zijn bekend voor zowel het gebied binnen als buiten de bebouwde kom; in totaal gaat het om ongeveer 800 tot 1000 locaties. Voor deze locaties zal een plan van aanpak gemaakt worden hoe om te gaan met dit groen. In [bijlage 3](#) zijn de geannexeerde locaties voor Twello uitgewerkt. De overige kernen worden nog uitgewerkt. Om objectief te kunnen beoordelen om wel of niet te verkopen of in bruikleen te geven zullen de beoordelingscriteria zoals beschreven in hoofdstuk 5.0 worden gebruikt. Daarnaast zullen een aantal stukken groen langer dan 20 jaar in gebruik zijn. Hiervoor geldt dat de illegale gebruiker aanspraak kan maken op eigendom van het betreffende stuk groen of openbare ruimte.

5.2.a Werkwijze bij annexering:

Na constatering van illegale ingebruikname van gemeentegroen zijn er een 2-tal sporen te onderscheiden. Middels onderstaand model wordt inzichtelijk gemaakt hoe na constatering de illegale ingebruikname kan worden opgeheven.

5.2.b Voorkomen van annexering

De openbare ruimte is tot nu toe vaak het verlengstuk van de particuliere tuin. In deze visie wordt qua inrichting duidelijk onderscheid gemaakt tussen particulier en openbaar terrein. Het komt nog voor dat in het openbare groen dezelfde beplanting voorkomt als in de particuliere tuin, hierdoor is het eenvoudig om onopgemerkt openbaar groen te annexeren. Door meer openheid te creëren en duidelijk onderscheid in beplantingen aan te brengen is het te voorkomen dat gemeentegroen wordt geannexeerd.

5.3 Hondenoverlast beleid

In diverse, vooral grotere gemeenten is actief beleid vastgesteld om één van de grootste ergernissen van burgers tegen te gaan: hondenpoepoverlast. Het gaat vooral om de overlast die honden veroorzaken door te poepen op speelveldjes, trottoirs op gazons e.d. Grotere gemeenten hebben voor controle en handhaving speciale hondenwachters opgeleid en aangesteld om op te treden bij een eventuele overtreding.

Jaarlijks krijgt de gemeente Voorst een klein aantal klachten binnen over hondenoverlast. Het gaat hier vaak om overlast die honden veroorzaken op speelveldjes in de nabijheid van scholen en overige openbare voorzieningen.

Gezien het geringe aantal klachten tot nu toe dat jaarlijks binnenkomt (± 5 stuks) is door het college onlangs besloten om geen expliciet hondenoverlast beleid vast te stellen, maar de huidige situatie te continueren.

Deze huidige situatie houdt in dat er wordt gereageerd op klachten van burgers. Zoals beschreven gaan de meeste klachten over overlast van honden op speel- en trapveldjes. De buitendienst van de gemeente gaat in dergelijke gevallen over tot plaatsing van een zogenaamd hondenbord. In de meeste gevallen is met deze maatregel een groot deel van de klacht verdwenen.

Het voorster hondenbord

De openbare ruimte zal de komende jaren veranderen. Zo zal het areaal gras en gazon toenemen ten kosten van het areaal heesters. Het ligt voor de hand dat de ergernissen rondom hondenpoep toenemen omdat gazons betreedbaar zijn en heesters niet. Hiermee wordt niet uitgesloten dat binnen een aantal jaren er toch extra beleid rondom de honden(poep) overlast moet worden geformuleerd.

5.4 Groenbeheer en chemische middelen

Begin 90-er jaren is in het kader van het toenmalige milieubeleid door de Voorster gemeenteraad het besluit genomen om het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de openbare ruimte terug te dringen naar een minimumniveau, alsook om over te schakelen naar een - waar mogelijk - meer alternatief groenbeheer.

Thans worden de bestratingen waar onkruidgroei aanwezig is binnen de gemeente Voorst behandeld met de zogenaamde "Select-spray" met het middel Round-Up. De werkzame stof is glyfosaat. Glyfosaat is een werkzame stof dat curatief werkt, dit betekent dat het alleen onkruid doodt als dit ook werkelijk aanwezig is. Wanneer er wordt gespoten op bestratingen die bijvoorbeeld voor 50% bedekt zijn met onkruid, dan wordt bij de Select-Spray methode middels detectoren uitsluitend deze 50% bespoten.

Bij de reguliere methode wordt alles bespoten, hierbij komt er meer middel in het milieu en zijn de kosten hoger.

Bij nieuwe aanplant is er altijd veel zwarte grond aanwezig. Hierop vestigt zich de eerste jaren relatief veel onkruid. Dit wordt handmatig verwijderd. Bij het vervolgbeheer worden er ook geen bestrijdingsmiddelen meer gebruikt.

Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen wordt met name vanuit de landelijke en provinciale overheid sterk ontmoedigd. De ministeries van LNV en VROM scherpen de regelgeving aan, rekening houdend met diverse beleidsvelden. De belangrijkste zijn de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit en de (toekomstige) drinkwaterkwaliteit.

Het is te verwachten dat in de nabije toekomst het gebruik van chemische middelen in de openbare ruimte geheel verboden wordt. Hierop vooruitlopend is het goed om de hoeveelheid chemische middelen tot een minimum aanvaardbaar niveau te beperken.

Een relatief groot aantal gemeenten in Gelderland gebruikt helemaal geen chemische middelen meer, zij zijn overgegaan op een veelal duurder, maar milieuvriendelijker beheer. **Voor verhardingen** zijn dit branden, borstelen, weven of het gebruik van heet water. Gebruik van alternatieve methoden op verhardingen is een dure oplossing waar thans geen middelen voor aanwezig zijn.

Voor het aanwenden van chemische middelen **tussen beplantingen** zijn voldoende alternatieven voorhanden. Deze alternatieven passen goed samen met de uitgangspunten die in deze notitie zijn verwoord; omvorming naar een ander, veelal extensiever groenbeheer. Dit groenbeheer vormt tevens een opstap naar een beheer waar geen chemische middelen meer worden toegepast.

5.5 Kapverordening

De gemeentelijke kapverordening maakt onderdeel uit van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Hierin is vermeld onder welke voorwaarden en uitgangspunten bomen mogen worden gekapt.

In 2000 is de kapverordening aangepast aan nieuw beleid. Hoofduitgangspunt was vereenvoudiging van het beleid met een bezuiniging als uitgangspunt. In dit kader heeft het bestuur destijds besloten dat geen kapvergunning meer nodig is voor het kappen van coniferen, sparren e.d. Ook wordt er onderscheid gemaakt in inheemse, beeldbepalende bomen zoals beuken, eiken, lindebomen e.d. hiervoor geldt bij een kapaanvraag een 15cm doorsnede op borsthoogte. Voor overige bomen geldt een maat van 20cm doorsnede.

Met betrekking tot de kapverordening dient er voor het eerst in het jaar 2007 een bedrag van € 10.000,-- bezuinigd te worden.

Dit bezuinigen moet uitgevoerd worden door de kapvergunningcriteria aan te passen.

Gelijktijdig met het aanpassen van de Algemene Plaatselijke Verordening is besloten om ook de kapverordening aan te passen. In de nieuwe situatie zijn alle coniferen, sparren, dennen en berken kapvergunningvrij. Daarnaast is de maatvoering bijgesteld. Nu geldt hiervoor een maat die varieert. In die nieuwe situatie geldt voor de niet kapvergunningvrije bomen zoals eiken, beuken, kastanjes enz dat er kapvergunning vereist is bij een doorsnede 25cm of meer, gemeten op borsthoogte (130cm boven maaiveld). De verwachting is dat middels deze aanpassing de bezuiniging wordt gehaald.

6.0 Beleidsvoorstellen

In het kader van de besluitvorming ten aanzien van deze Groenbeheervisie en op basis van de resultaten van de analyse wordt het college voorgesteld om:

- 1 De Groenstructuurkaart en Groenbeheerkaart per kern vast te stellen (bijlage 1)
- 2 Versterking beeldkwaliteit door de aanwezige groenvoorzieningen te onderhouden op basis van een gedifferentieerd onderhoudsprogramma; het juiste beheer op de juiste plek. Op de vastgestelde beheerskaart wordt beheertechnisch onderscheid gemaakt in intensief, basis en extensief beheer. Bij de uitvoering van dit onderhoud wordt gebruikt gemaakt van de in hoofdstuk 1 aangegeven objectindeling.
- 3 De groenobjecten die qua inrichting en/of sortiment niet of onvoldoende zijn afgestemd op de onder punt 2 genoemde wijzigingen van het onderhoud, om te vormen en hiervoor een gefaseerd 5 jarig uitvoeringsprogramma "omvorming groen" vast te stellen.
- 4 Jaarlijks dit groenwerkplan vast laten stellen door de gemeentebestuur.
- 5 De omvormingen die nodig voor te leggen aan de plaatselijke besturen algemeen belang of publiceren volgens de geëigende wegen.
- 6 Ten behoeve van omvorming van groenvoorzieningen als genoemd onder punt 3 extra financiële ruimte te scheppen voor een totaalbedrag van € 115.000,-- voor de jaren 2006, 2007, 2008 en 2009. Indien vereist voor de verdere jaren een bedrag van € 30.000,-- opnemen in de exploitatie voor verdergaande vernieuwing en efficiency.
- 7 Bij ontwikkeling van nieuwe (woon) wijken vooraf de onderhoudskosten inzichtelijk maken en volledig mee laten wegen bij uiteindelijke afweging.
- 8 De criteria "verkoop & verhuur" snippergroen vast laten stellen; allereerst deze criteria toepassen op illegale ingebruikname van openbaar groen, vervolgens het snippergroen. De afdeling Vastgoed en Belastingen mandateren om het vraagstuk met betrekking tot illegale ingebruikname op te lossen en de aanvragen ten behoeve verkoop en verhuur snippergroen door hen af te laten handelen. Het college jaarlijks informeren over de stand van zaken.
- 9 De huidige situatie met betrekking tot hondenoverlast beleid vooralsnog handhaven. Op een later moment (2 jaar) een evaluatie uitvoeren.
- 10 De bomenverordening aanpassen.
- 11 Het gebruik van chemische middelen tussen beplantingen uitsluiten door toepassing van gedifferentieerd groenbeheer. Het gebruik van chemische middelen op verhardingen tot een minimum beperken.